

EONS Manifest för patient säkerhet – Syfte och rekommendationer

Ge information till patienter, deras närstående och uppmuntra delaktighet i vård och behandling

När sjuksköterskor som arbetar i cancervård ger evidensbaserad information till patienter, närstående och kollegor, kan de ta ledningen i patientsäkerhetsarbetet.

Enligt WHO (2018) – upplever 1 av 10 patienter inlagda på sjukhus någon typ av skada och cirka hälften av dessa skador skulle kunna förebyggas. Patienter med cancer är särskilt sårbara och inom cancervården upplever 3 av 10 patienter någon typ av skada. Att inte ha en säker hantering av läkemedel är både kostsamt och kan orsaka skada. Cirka 15 % av kostnaderna i hälso-och sjukvården går förlorat i samband med avvikelser.

Som sjuksköterska i cancervården kan du involvera patienten och närstående genom att uppmuntra dem att säga till direkt när något verkar vara fel kring deras vård och behandling – detta kan minska risken för skada. Uppmuntra patienten och anhöriga att ställa frågor kring deras behandling och vård!

Undvik direktkontakt med cytotoxiska och radioaktiva läkemedel när du planerar att bli gravid eller är gravid

Om du arbetar som sjuksköterska inom cancervården och planerar att bli gravid, eller är gravid/ammar, ska du berätta för din chef direkt. Fråga efter alternativa arbetsuppgifter om du arbetar med cytotoxiska, radioaktiva läkemedel eller öppna strålkällor. Du kan fortfarande bedöma och omhänderta biverkningar, men bör undvika direktkontakt – t ex administrering, eventuellt spill och utsöndringar. Skyddskläder och rutiner kan minska, men tar inte bort, riskerna helt.

**Följ alltid
säkerhetsföreskrifter
och använd den
skyddsutrustning som
finns**

Personal som arbetar med cytotoxiska läkemedel ska använda skyddsutrustning för att skydda sig mot risker såsom hudutslag, påverkan på fertilitet och en ökad risk för cancer.

Sjuksköterskor som arbetar med patienter som får cytotoxiska och/eller radioaktiva läkemedel ska ha tillgång till relevant skyddsutrustning, till exempel förkläde och handskar. Ta reda på var er "cytostatika spill-box" förvaras, följ säkerhetsrutinerna - RAPPORTERA eventuella avvikelser och fråga efter utbildning i området.

Slutna system kan skydda mot spill tillsammans med ett säkert arbetssätt. Det behövs mer forskning kring hur effektivt slutna system är och hur användandet påverkar hälso- och sjukvårdspersonalen.

Säkerhetsföreskrifter inkluderar även hantering av läkemedel. Som sjuksköterska i cancervården har du hand om patienter med komplexa behandlingar. Rutiner och föreskrifter ska följas och "5 Rs of medication administration" kan vara till hjälp:

1. Rätt patient
2. Rätt läkemedel
3. Rätt dos
4. Rätt administreringsätt
5. Rätt tidpunkt

**Påpeka och ifrågasätt
alltid om något är eller
verkar fel**

Sjuksköterskor som arbetar i cancervård har en mycket viktig roll och kompetens inom patientsäkerhet. Säkert arbetssätt och ett korrekt användande av utrustning, tillsammans med att reflektera och ifrågasätta, när något håller på att bli fel eller när en skada inträffat, är avgörande i säkerhetsarbete. På detta sätt kan sjuksköterskor i cancervården bidra till och leda en stark patientsäkerhetskultur som minskar riskerna för både patienter och personal.

Referenser och lästips

EONS Cancer Nursing Education Framework, module 3 -

<http://www.cancernurse.eu/documents/EONSCancerNursingFramework2018.pdf>

Ten Facts on Patient Safety by WHO -

https://www.who.int/features/factfiles/patient_safety/en/

“Five moments for medication safety” – for both health care professionals and patients -

<https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/311157/WHO-HIS-SDS-2019.3-eng.pdf?ua=1>

“Adverse events in hospitalized cancer patients”

Haukland EC, von Plessen C, Nieder C, Vonen B. Adverse events in hospitalised cancer patients: a comparison to a general hospital population. *Acta Oncologica*. 2017;56(9):1218-23

“Preventable and mitigable adverse events in cancer care”

Lipitz-Snyderman A, Pfister D, Classen D, Atoria CL, Killen A, Epstein AS, et al. Preventable and mitigable adverse events in cancer care: Measuring risk and harm across the continuum. *Cancer*. 2017;123(23):4728-36.

“Safety Hazards in Cancer Care”

Mattsson TO, Knudsen JL, Brixen K, Herrstedt J. Does adding an appended oncology module to the Global Trigger Tool increase its value? *Int J Qual Health Care*. 2014;26(5):553-60.

An editorial on Patient Safety - Charalambous, A. and Kelly, D. (2018) Promoting a safety culture through effective nursing leadership in cancer care. *European Journal of Oncology Nursing*. 36: vi-vii Available at doi: 10.1016/j.ejon.2018.10.002.

How nurses adhere to safe handling - Polovich M, Olsen M. *Safe Handling of Hazardous Drugs*. 3rd Ed. Pittsburgh, PA: Oncology Nursing Society; 2017; Wiley, K.

The Oncology Nursing Society’s Toolkit -

https://www.ons.org/sites/default/files/2018-06/ONS_Safe_Handling_Toolkit_0.pdf

Cytotoxic drugs and pregnancy - Gilani S, Giridharan S. Is it safe for pregnant health-care professionals to handle cytotoxic

drugs? A review of the literature and recommendations. *Ecancermedicalscience*. 2014;8:418.

Transfer of cytotoxic drugs with or without CSTD - Bartel, S. B., et al. (2018). "Multicenter evaluation of a new closed system drug-transfer device in reducing surface contamination by antineoplastic hazardous drugs." *Am J Health Syst Pharm* **75**(4): 199-211

A systematic review on the use of CSTD - Gurusamy, K. S., et al. (2018). "Closed-system drug-transfer devices plus safe handling of hazardous drugs versus safe handling alone for reducing exposure to infusional hazardous drugs in healthcare staff." *Cochrane Database Syst Rev* **3**: CD012860.

National Institute for Occupational Safety and Health (NIOSH) and the [American Society of Health-System Pharmacists](#) (ASHP)

European Legislation Protecting Cancer Nurses and other Healthcare Workers

Protection from harmful substances:

Directive (EU) 2019/130 amending Directive 2004/37/EC on the protection of workers from the risks related to exposure to carcinogens or mutagens at work

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019L0130>

Protection against long working hours:

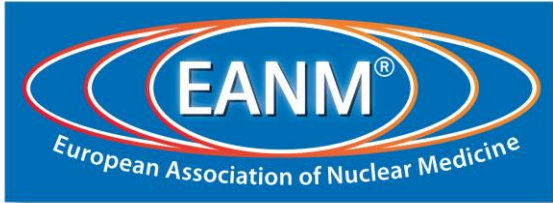
The European Working Time Directive

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32003L0088>

Global Level Action on Patient Safety (World Health Organisation):

http://apps.who.int/gb/ebwha/pdf_files/EB144/B144_29-en.pdf

Manifestet stöds av

The future of cancer therapy

